

Smernica pre zvyšovanie inštitucionálnej odolnosti Slovenskej akadémie vied

Slovenská akadémia vied (ďalej len SAV) považuje zvyšovanie inštitucionálnej odolnosti SAV a zlepšenie informovanosti svojich zamestnancov o bezpečnosti výskumu („trusted research“) v SAV za nevyhnutnú súčasť zabezpečenia kvalitného výskumu na medzinárodnej úrovni, ako aj nevyhnutnú súčasť ochrany záujmov a dobrého mena SAV.

Článok 1

Všeobecné ustanovenia

1. Cieľom tejto smernice je nastaviť pravidlá smerujúce k zvyšovaniu inštitucionálnej odolnosti Slovenskej akadémie vied voči nežiaducim vplyvom cudzej moci, predovšetkým formou zvyšovania povedomia o hrozbách a rizikách, ktorým môžu byť vystavení zamestnanci a organizácie SAV.
2. Vplyvovým pôsobením sa rozumie nežiaduca alebo neprípustná forma ovplyvňovania pracovníkov a organizácií SAV zo strany cudzej moci, ktorá koná v rozpore so záujmami SAV.
3. Inštitucionálnou odolnosťou SAV sa rozumie schopnosť predchádzať alebo aspoň minimalizovať vplyvové pôsobenie cudzej moci, zabezpečiť kybernetickú bezpečnosť SAV a dodržiavať pravidlá týkajúce sa medzinárodných kontrolných režimov, predovšetkým obmedzení nehmotného prenosu technológií a medzinárodných sankcií, vrátane obmedzenia technickej pomoci tak, aby takéto pôsobenie nepoškodilo záujmy alebo dobré meno organizácií SAV a zamestnancov SAV.
4. Táto smernica vychádza predovšetkým zo všeobecne záväzných právnych predpisov¹, ďalších právnych predpisov a metodických materiálov súvisiacich s bezpečnosťou výskumu², ako aj existujúcich predpisov pre zvýšenie inštitucionálnej odolnosti³.

1 Predovšetkým zákon č. 289/2016 Z.z. o vykonávaní medzinárodných sankcií, zákon č. 39/2011 Z.z. o položkách s dvojakým použitím, nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EU) 2021/821, ktorým sa stanovuje režim Únie na kontrolu vývozov, sprostredkovania, technickej pomoci, tranzitu a transferu položiek s dvojakým použitím.

2 Predovšetkým ‚Akčný plán koordinácie boja proti hybridným hrozbám (2022–2024)‘ MO SR, ‚Protivlivový manuál pro sektor vysokých škol‘ a ‚Manuál AV ČR pro omezení vlivového působení cizí moci‘ (ČR).

3 Predovšetkým ‚Pokyn Akademické rady Akademie věd ČR č. 3 ke zvyšování institucionální odolnosti Akademie věd České republiky‘ (2022).

Článok 2

Koordinátor inštitucionálnej odolnosti SAV

1. V záujme udržiavania vysokej miery inštitucionálnej odolnosti SAV proti vplyvovému pôsobeniu cudzej moci je v Úrade SAV zriadená funkcia koordinátora inštitucionálnej odolnosti SAV, ktorý pod vedením povereného člena Predsedníctva SAV:
 - a) zabezpečuje kontakt s ďalšími dôležitými inštitúciami pôsobiacimi v tejto oblasti v Slovenskej republike a v zahraničí, predovšetkým s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR, Ministerstvom obrany SR a spravodajskými službami SR,
 - b) vykonáva monitorovanie zmien a incidentov v oblasti inštitucionálnej odolnosti,
 - c) pripravuje vzorové dokumenty, podklady pre školenia zamestnancov a informuje organizácie SAV,
 - d) zabezpečuje konzultácie v oblasti inštitucionálnej odolnosti pre organizácie SAV,
 - e) zhromažďuje hlásenia z organizácií SAV týkajúce sa bezpečnostných incidentov, t. j. pokusov o uplatnenie vplyvu cudzej moci alebo porušenia predpisov týkajúcich sa medzinárodných kontrolných alebo sankčných režimov.

Článok 3

Koordinátor inštitucionálnej odolnosti v organizácii SAV

1. Riaditeľ organizácie SAV podľa vlastného uváženia poverí v organizácii koordinátora inštitucionálnej odolnosti organizácie, ktorý
 - a) spolupracuje s koordinátorom inštitucionálnej odolnosti SAV (čl. 2),
 - b) prijíma od zamestnancov organizácie hlásenia o bezpečnostných incidentoch (čl. 2, písm. e)),
 - c) poskytuje konzultácie a poradenstvo v oblasti inštitucionálnej odolnosti pre zamestnancov organizácie,
 - d) uskutočňuje identifikáciu výskumných skupín, prístrojov, zariadení a technológií z hľadiska možného narušenia inštitucionálnej odolnosti.
2. Riaditeľ organizácie SAV podľa vlastného uváženia zriadi špecializovaný poradný orgán riaditeľa pre oblasť inštitucionálnej odolnosti organizácie.

Článok 4

Zvyšovanie inštitucionálnej odolnosti v organizáciách SAV

1. Pre zvyšovanie inštitucionálnej odolnosti organizácie SAV je potrebné predovšetkým
 - a) zabezpečiť opakované školenia a informovať zamestnancov, ako aj študentov vyskytujúcich sa v organizácii SAV o problematike inštitucionálnej odolnosti,
 - b) vyhodnocovať riziká nežiaduceho pôsobenia cudzej moci na zamestnancov organizácie SAV,
 - c) sledovať zmeny v medzinárodných kontrolných a sankčných režimoch, ktoré môžu ovplyvniť činnosť organizácie SAV,
 - d) zaviesť systém hodnotenia rizík pred začiatkom externej spolupráce alebo uzavretím zmluvného vzťahu s externým subjektom („due diligence“),
 - e) zaviesť systém hlásenia bezpečnostných incidentov,
 - f) prijať vnútorné predpisy pre zvyšovanie inštitucionálnej odolnosti organizácie SAV.

Článok 5

Hlásenie bezpečnostných incidentov

1. Ak zistí zamestnanec organizácie SAV na pracovisku závažný bezpečnostný incident, neodkladne o ňom informuje riaditeľa organizácie a koordinátora inštitucionálnej odolnosti organizácie. Koordinátor inštitucionálnej odolnosti organizácie informuje koordinátora inštitucionálnej odolnosti SAV a poskytne mu nevyhnutné informácie a súčinnosť pri riešení incidentu.

Článok 6

Záverečné ustanovenia

1. Táto smernica nadobúda platnosť dňom jej schválenia P SAV a účinnosť dňom nasledujúcim po dni zverejnenia na webovom sídle SAV.

V Bratislave 14. decembra 2023

prof. RNDr. Pavol Šajgalík, DrSc.
predseda SAV